

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

ne ejus nil planè separabit nos, Rom. 8. v. 39. ambulabimus coram Domino in terra viventium, Pfal. 116. vers. 9. Gaudium mundi fluxum est & momentaneum, quod docet exemplum Ammonis, 2. Samuel. 13. v. 28. Elia Regis Israel, 1. Regum. 16. v. 9. Ahaveri, Esth. 1. v. 1. seqq. Villici illius Divitis, Luc. 12. vers. 20. Sed gaudium piorum erit gaudium sempiternum, Esa. 35. v. 10. Patienter igitur sustinete, filii, iram, quæ supervenit vobis, Baruch 4. v. 25. & nolite omittere confidentiam vestram, quæ magnam remunerationem habet, Ebr. 10. v. 35. non enim condignæ sunt tribulationes hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis, Romanor. 8. v. 18.

4. *Gaudium perfectum.* Nam in illo die, inquit Christus, me non interrogabitis quicquam. Insignis hæc est consolatio, quam Christus ruditati & ignorantia discipulorum opponit, & partim ad diem Penteco-

stes, ubi Spiritus Sanctus apparuit, & omnem veritatem ipsos deduxit, partim verò ad cœlestem vitam à Doctoribus refertur, ubi non docebit ultra vir proximum suum, & vir fratrem suum, dicens: Cognosce Dominum. Omnes enim cognoscent me à minimo usque ad maximum, ait Dominus Jer. 31. vers. 34. unde Johannes templum non vidit in cœlesti Hierosolyma, Apoc. 21. vers. 22. Hic omnis nostra scientia est verbum defectivum, cujus clausula: Cætera desiderantur. Sed ibi veniet quod perfectum est, & evacuabitur quod ex parte est, 1. Cor. 13. vers. 10. tunc omnia videbimus, sciemus & intelligemus, quæ oculus hic non vidit, auris non audivit, & in cor hominis non descenderunt, 1. Cor. 2. vers. 9. ad quam lætitiæ & felicitatem nos perducatur Christus Jesus propter sanctissimum suum meritum, ter benedictus & laudatus in secula seculorum Amen.

Dominica Cantate.

Evang. Job. 16. v. 5. 15.

CUM Deus Eliam curru igneo in cœlum subvehere vellet, tristis erat Elias famulus ejus, & planè ab ipso volebat discedere, sed sequebatur ipsum quocumque ibat, dum promittebat ipsi Elias, fore, ut post discessum spiritus ejus duplò super ipsum requieretur sit, 2. Reg. 2. v. 1. seqq.

Idem accidit, cum coelestis Elias de abitu suo concionaretur. Nam discipuli ejus contristati sunt, ut testatur hodiernum Evangelium, quos per promissionem Spiritus Sancti erexit, & omnem tristitiam ex cordibus ipsorum exturbavit. Videbimus.

1. *Spiritus Sancti pollicitationem.*
11. *Officii ejusdem commendationem.*

J. J.

EXEGESIS.

TEMPUS est ut revertar ad eum qui misit me, inquit Raphael perfectâ legatione suâ, Tob. 12. v. 20. Eodem modo Christus magni consilii Angelus, Esa. 9. v. 6. post peractum legationis suæ negotium. Nunc, inquit, vado ad eum qui misit me.

Duo

Duo hic consideranda veniunt:

1. *Christi abitus*. Per hunc abitum suum figuratè intelligit non tantum terminum ultimum ad quem, nempe ascensionem suam in cœlos, & sessionem ad dextram patris, sed etiam viam mediam ad terminum hunc deducentem, videlicet passionem, mortem & resurrectionem suam, per quam oportebat ipsum introire in regnum cœlorum, Luc. 24. v. 26.

Imitemur hunc præcursorem, & ad patrem cœlestem cursum nostrum dirigamus, sic enim monet Apostolus Col. 3. v. 1. præsertim cum terminus vitæ appropinquat, parati esse debemus cum Paulo Phil. 1. v. 23. Christus præiit, & hospitium nobis præparavit, Joh. 14. v. 2. Mori in Scripturis aliàs dicitur ire viam universæ carnis, Jos. 23. v. 14. 1. Reg. 2. v. 2. hæc est appellatio valde tristis, quia nos omnes morti obnoxios esse demonstrat, sed longè tristius est, quod mors quorundam descensus ad infernum appellatur, Num. 16. v. 33. Psal. 28. v. 1. Psal. 88. v. 5. quam mortem peccatis nostris omnes meriti eramus, sed Christus suo ad patrem abitu nobis peperit, ut mors nostra sit abitus ad Patrem, transitus ad vitam, Johan. 5. v. 24. & dulce lucrum, Phil. 1. v. 21. quia per mortem anima nostra educitur de custodia, Psal. 142. v. 8. & transfertur in cœlestem Hierosolyman, ubi communionem habebimus cum Patre & Filio, 1. Joh. 1. v. 3. exultabimus & gaudebimus in sempiternum super his quæ creabit Dominus Esa. 65. v. 18.

2. *Consequens fructus*, qui duplex:

2. *Adulterinus*, nemo ex vobis, inquit Christus, interrogat me, quò vadis, sed quia hæc locutus sum vobis, mœstitudo implevit cor vestrum.

Duo Christus culpat his verbis in discipulis suis.

1. *Incuriam*, quod non interrogabant ipsum, quid per abitum intelligeret. Prudens quæstio discendi existit occasio, vetus adagium: quod germani ita efferre solent: *von fragen wird man weis*. Ut igitur Christus hic à discipulis suis requirit, ut interrogent, si verborum sensum non assèquantur: Ita quando Deus nobiscum agit per crucem, quæramus in verbo, quid sibi velit, & inveniemus, quod sit amara sagitta ex dulci manu Dei, ut Nazianzenus loquitur, quâ ad Deum ire compellimur, Esa. 26. v. 16.

2. *Tristitiam*, quam propter discessum suum concipiebant. Nam doctrina crucis carni nostræ adversa est, & quando audimus, quod Christus per crucem regnū suum in nobis incipiat & promoveat, tristamur cum Apostolis, cum potius eo nomine lætari deberemus, siquidem per crucem & mortem Deus nos ad se & regnum suum vocat & præparat, sicut Josephus Patri & fratribus plaustra mittebat, quibus in Ægyptum subveherentur, Gen. 45. v. 27. Discamus igitur cum Simeone: Nunc dimittis servum tuum Domine in pace, Luc. 2. v. 29.

2. *Genuinus*, v. 7. missio nimirum Sp. S. quam Christus abitu suo impetravit non solum Apostolis, Act. 2. v. 3. sed omnibus in genere credentibus. Est enim *ἀπαβῶν τῆς κληρονομίας ἡμῶν*, Eph. 1. v. 14. & clamat in cordibus fidelium: Abba Pater, Gal. 4. v. 6.

Non quidem impediēbat visibilis Christi præsentia adventum Sp. Sancti habebant enim Apostoli Spiritum S. etiam ante Christi passionem, quippe quem in baptismo acceperant: Illa tamen visibilis effusio Spiritus S. nunquam secuta fuisset nisi Christus

prædicto modo ad Patrem abiisset, imò nos ipsi nunquam in eum amicitia gradum fuisset recepti à Deo, nisi Christus abiisset, passus & mortuus fuisset, & genus humanum patri suo reconciliaisset. Nam Spir. S. non nisi in reconciliatis habitat, Sap. 1. v. 4. Quia verò Christus abitu suo *ἡθεοῦ* nobis acquisivit Joh. 1. v. 12. misit Deus Spiritum filii sui in corda nostra, Gal. 4. v. 6. per peccatum corda nostra, contaminata erant, sed fide in Christum purificantur, Act. 15. v. 9. ut fiant templa & hospitium Spir. S. 1. Cor. 3. v. 6. Typum habemus. 1. Reg. 18. v. 43. seqq. eum per longum tempus nulla decidisset pluvia, Elias ascendit montem Carmel, & precibus suis pluviam impetravit: Ita Christus ad cœli montes subvectus per ascensionem salutarem pluviam impetravit, Pl. 68. v. 10. Hoc tantum beneficium gratâ mente agnoscamus, & si velimus, ut ad nos quoque Spiritus ille gratia & precum descendat, opera tenebrarum abjiciamus, & sobriè, justè & piè vivamus in hoc mundo, ut Paulus monet, Tit. 2. v. 12. Rom. 13. v. 12.

De Secundo.

Restat ut dicamus etiam aliquid de *Spiritus Sancti officio*, quod triplex est juxta ipsius Christi descriptionem.

I. *Consolatorium*. Nam paraclitum vocat, quod vocabulum forense est, & advocatum notat, qui causam clientis in foro coram tribunali fideliter agit, ne ipsi fiat injuria. Hoc est proprium Sp. S. officium, quod exercet

1. *Tempore externa tribulationis*, quando vel in exilium relegamur cum Elia, 1. Reg. 19. v. 3. vel in carcerem detrudimur cum Micha, 1. Reg. 22. v. 27. vel omnibus bonis spoliatur cum Jobo c. 1. v. 13. vel diu-

turno morbo affligimur cum paralytico, Joh. 5. v. 5. ibi Spiritus S. adjuvat infirmitatem nostram, Rom. 8. v. 26. unde Spiritus roboris vocatur, Esa. 11. v. 2. cujus rei exemplum habemus in Apostolis, Act. 5. v. 41.

2. *Tempore interna tentationis*, quando Satanas, telis suis ignitis nos adurit, Eph. 6. v. 16. & dies noctesque nos accusat coram Deo, Ap. 12. v. 10. Ibi Spiritus S. *ὑπερευρυχάει* plus quàm interpellat pro nobis, Rom. 8. vers. 26. imò certos nos reddit de *ὕποθεσία*, Gal. 4. v. 6. & gratiosa Dei in habitatione. Joh. 4. v. 13.

3. *Tempore ultima emigrationis*, ibi perhibet testimonium spiritui nostro, & meritum Christi revocat, qui morti venenum & inferno pestis factus est, ut nos ex potestate tenebrarum liberaret, Os. 13. v. 14. adeoque mortem nostram in dalcem somnum transmutavit, & viam ad cœlestem patriam aperuit: Hæc consolatio in morituris spirituale gaudium accendit, ut cum Jobo exclament Job. 19. v. 25. Scio quod redemptor meus vivit, &c. & cum Paulo, bonum certamen certavi, &c. 2. Tim. 4. v. 7.

II. *Reprehensivum*. Quia enim Spiritus S. tales in mundo homines invenit, qui occæcati sunt à Diabolo, & juxta normam verbi divini non incedunt, alio modo officium suum exercet, nimirum arguendo & reprehendendo, quod tamen non facit immediatè, sed per præcones verbi tanquam suos in hoc opere ministros, unde sal terræ à Christo vocantur, Matth. 5. v. 13. quia non merum mel vel sacharum, sed etiam sal interdum, id est, accerbis increpationes adhibere debent, quo sal corrupta caro nostra indiget, ut ab aeterno exitio præset vetur.

Versatur autem circa triplex objectum, quorum